

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

Α ΚΕΙΜΕΝΟ: «Σκέψεις με αφορμή την εξάπλωση των πολέμων και της βίας»
Edgar Morin

Κείμενο 6 [Σκέψεις με αφορμή την εξάπλωση των πολέμων και της βίας]

[...] Οι εξελίξεις της επιστήμης, της τεχνολογίας, της βιομηχανίας, της οικονομίας, οι οποίες προωθούν πλέον το διαστημόπλοιο Γη, δε ρυθμίζονται ούτε από την πολιτική ούτε από τη δεοντολογία. Έτσι, εκείνο που φαινόταν ότι επρόκειτο να εξασφαλίσει τη βέβαιη πρόοδο φέρνει βεβαίως δυνατότητες μελλοντικής προόδου, αλλά παράλληλα δημιουργεί και αυξάνει τους κινδύνους.

Οι παραπάνω εξελίξεις συνοδεύονται από πολλαπλές βάρβαρες οπισθοδρομήσεις. Οι πόλεμοι πληθαίνουν στον πλανήτη και χαρακτηρίζονται όλο και περισσότερο από τα εθνοθηρησκευτικά συστατικά τους. Παντού η συνείδηση του πολίτη υποχωρεί και η βία απλώνεται σαν γάγγραινα στις κοινωνίες. [...]

Στον τομέα αυτό, όπως και σε άλλους, η γεμάτη μίσος βαρβαρότητα που έρχεται από τα βάθη των ιστορικών αιώνων συνοδεύεται από την πανερή και ανώνυμη βαρβαρότητα που χαρακτηρίζει τον πολιτισμό μας.

Οι επικοινωνίες επεκτείνονται στον πλανήτη, ωστόσο η ασυνενοησία αυξάνεται. Οι κοινωνίες γίνονται όλο και περισσότερο αλληλεξαρτώμενες, είναι όμως όλο και περισσότερο έτοιμες να αλληλοσπαραχθούν. [...]

Παραδόξως το χάος στο οποίο κινδυνεύει να βυθιστεί η ανθρωπότητα εμπεριέχει την τελευταία της ελπίδα. Γιατί; Καταρχήν, επειδή η εγγύτητα του κινδύνου ευνοεί τη συνειδητοποίηση, η οποία μπορεί έτσι να διευρυνθεί και να πολλαπλασιαστεί για να φτιάξει μια μεγάλη πολιτική επίγειας σωτηρίας. Κυρίως όμως για την εξής αιτία: όταν ένα σύστημα είναι ανίκανο να θεραπεύσει τα ζωτικά του προβλήματα είτε αποσυντίθεται είτε μπορεί μέσα στην αποσύνθεσή του να μεταμορφωθεί σε ένα μετα-σύστημα πλουσιότερο, καθώς να θεραπεύσει αυτά τα προβλήματά. [...]

Ωστόσο, έτσι όπως ο οργανισμός μας διαθέτει μη διαφοροποιημένα κύτταρα που μπορούν να δημιουργήσουν όλα τα όργανά μας, το ίδιο και η ανθρωπότητα διαθέτει τις γενικές αρετές που επιτρέπουν τη δημιουργία νέων. Αν αληθεύει ότι οι ἀρετές αυτές βρίσκονται σε ~~νάοκη~~ σε καταστολή από την εξειδίκευση και την ακαμψία των κοινωνιών μας, τότε οι γενικευμένες κρίσεις που τις κλυδωνίζουν και κλυδωνίζουν και τον πλανήτη θα μπορούσαν να φέρουν τη ζωτική μεταμόρφωση. Πρέπει να περάσουμε από την απελπισία για να ξαναβρούμε την ελπίδα.

Edgar Morin, «Πόλεμος και ειρήνη», εφημ. *LE MONDE*, αναδημοσίευση στην εφημ. *ΤΟ ΒΗΜΑ*, 2003

Β. ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Σε ποιους τομείς ο συγγραφέας διαπιστώνει οπισθοδρόμηση και σε ποιους πρόοδο;
2. Να χωρίσετε το κείμενο σε θεματικές ενότητες και να δώσετε πλαγιότιτλους. Ποια η σχέση ανάμεσα στις ενότητες;
3. Στην παρακάτω περίοδο να εντοπίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις και να τις χαρακτηρίσετε:

Παραδόξως το χάος εμπεριέχει την τελευταία ελπίδα της ανθρωπότητας, επειδή η εγγύτητα του κινδύνου ευνοεί τη συνειδητοποίηση, η οποία μπορεί

να διευρυνθεί και να πολλαπλασιαστεί για να φτιάξει μια μεγάλη πολιτική επίγειας σοφίας.

4. α. Γη, μίσος: Ποιας έννοιας αποτελεί υπόνυμο καθεμιά λέξη; Να βρείτε από δύο υπόνυμα της ίδιας έννοιας.
- β. Παγερή, να βυθιστεί, σε νάρκη, ακαμψία: Με ποια σημασία χρησιμοποιούνται οι παραπάνω λέξεις στο κείμενο;
Να σχηματίσετε δικές σας προτάσεις χρησιμοποιώντας τις ίδιες λέξεις με διαφορετική σημασία.

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Με αφορμή φιλειρηνικές εκδηλώσεις της πόλης σας να συντάξετε ένα άρθρο για τη σχολική σας εφημερίδα. Σ' αυτό να παρουσιάζετε τους λόγους για τους οποίους πρέπει ο άνθρωπος ν' αγωνίζεται για την επικράτηση της ειρήνης.

